

**Zasady współpracy
z Wykonawcami i Podwykonawcami
w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy
oraz ochrony przeciwpożarowej**

Spis treści

Rozdział 1 – Cel i zakres stosowania	3
Rozdział 2 – Definicje.....	3
Rozdział 3 – Przygotowanie zapotrzebowania	3
Rozdział 4 – Działania poprzedzające realizację przedmiotu umowy.....	4
Rozdział 5 – Dopuszczenie do realizacji przedmiotu umowy	4
Rozdział 6 – Realizacja przedmiotu umowy	5
Rozdział 7 – Obowiązki Wykonawcy i jego Podwykonawcy	6
Rozdział 8 – Oznakowanie miejsca pracy i zagrożeń.....	7
Rozdział 9 – Prace szczególnie niebezpieczne	7
Podrozdział 1 – Prace na wysokości.....	7
Podrozdział 2 – Prace eksploatacyjne przy urządzeniach energetycznych	8
Rozdział 10 – Prace niebezpieczne pod względem pożarowym.....	8
Rozdział 11 – Postępowanie w sytuacji wypadku, zdarzenia potencjalnie wypadkowego lub awarii	8

Rozdział 1 – Cel i zakres stosowania

§ 1.

1. Celem „Zasad współpracy z Wykonawcami i Podwykonawcami w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy i ochrony przeciwpożarowej”, zwanych dalej „Zasadami współpracy”, jest wprowadzenie jednolitych wymagań w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy oraz ochrony przeciwpożarowej w stosunku do Wykonawców i ich Podwykonawców realizujących przedmiot umowy na rzecz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, zwanego dalej „Zakładem”.
2. Zasady współpracy obowiązują wszystkich Wykonawców i ich Podwykonawców realizujących przedmiot umowy na rzecz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych na terenie Zakładu.
3. Przy prowadzeniu robót budowlanych mają zastosowanie przepisy ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. – Prawo budowlane (Dz. U. z 2020 r. poz. 1333, z późn. zm.) oraz rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 6 lutego 2003 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy podczas wykonywania robót budowlanych (Dz.U. Nr 47 poz. 401).

Rozdział 2 – Definicje

§ 2.

Użyte w Zasadach określenia oznaczają:

- 1) komórka BHP – Samodzielne Stanowisko Bezpieczeństwa i Higieny Pracy albo Wieloosobowe Stanowisko Bezpieczeństwa i Higieny Pracy oraz Ochrony Przeciwpożarowej, wewnętrzną komórkę organizacyjną Zakładu, uprawnioną do przeprowadzania kontroli przestrzegania przepisów i zasad bezpieczeństwa i higieny pracy oraz przepisów ochrony przeciwpożarowej na terenie Zakładu;
- 2) koordynator – pracownika Zakładu lub pracownika Wykonawcy wyznaczonego w porozumieniu Zakładu z Wykonawcami, sprawującego nadzór nad bezpieczeństwem i higieną pracy wszystkich pracowników zatrudnionych w tym samym miejscu;
- 3) Nadzorujący usługę – przedstawiciela Zakładu, odpowiedzialnego za nadzorowanie realizowanych dostaw, usług lub robót budowlanych przez Wykonawcę;
- 4) Podwykonawca – osobę fizyczną, osobę prawną albo jednostkę organizacyjną nieposiadającą osobowości prawnej, która na podstawie zawartej z Wykonawcą umowy realizuje część zamówienia;
- 5) pracownik – każdą osobę wykonującą pracę na rzecz Wykonawcy lub jego Podwykonawcy, świadczącą usługi dla Zakładu Ubezpieczeń Społecznych na terenie Zakładu;
- 6) teren Zakładu – cały teren Zakładu, w szczególności obszary i tereny wydzielone ogrodzeniem tj.: konstrukcje naziemne, nadziemne i podziemne, budynki, drogi i place;
- 7) Wykonawca – osobę fizyczną, osobę prawną albo jednostkę organizacyjną nieposiadającą osobowości prawnej, która realizuje zawartą z Zakładem umowę.

Rozdział 3 – Przygotowanie zapotrzebowania

§ 3.

1. Na etapie przygotowania zapotrzebowania na dostawy, usługi lub roboty budowlane komórka zgłaszająca zapotrzebowanie przy wsparciu komórki BHP:
 - 1) określa w stosunku do Wykonawcy wymagania w zakresie bhp i ochrony przeciwpożarowej zawarte w Zasadach współpracy oraz przepisach prawa powszechnie obowiązującego;
 - 2) opracowuje wykaz wewnętrznych aktów prawnych, w tym Zasady współpracy i wyciąg

z Instrukcji bezpieczeństwa pożarowego oraz wykaz instrukcji obowiązujących w Zakładzie związanych z realizacją przedmiotu umowy, jako obowiązujące Wykonawcę i jego Podwykonawcę.

2. Wymagania oraz wykaz dokumentów, o których mowa w ust. 1, należy zamieścić w umowie z Wykonawcą.
3. Dopuszcza się aby Zasady współpracy stanowiły załącznik do umowy z Wykonawcą.
4. Wymóg, o którym mowa w ust. 2, dotyczy również wszystkich Podwykonawców zatrudnionych na terenie Zakładu przez Wykonawcę.
5. Dokumenty, o których mowa w ust. 1 pkt 2 Nadzorujący usługę przekazuje Wykonawcy przed podpisaniem umowy przez Wykonawcę.
6. Fakt otrzymania i znajomości treści wewnętrznych aktów prawnych i instrukcji obowiązujących w Zakładzie, a także zobowiązanie do przestrzegania i stosowania wymagań, o których mowa w ust. 1, przedstawiciel Wykonawcy potwierdza poprzez podpisanie umowy.
7. Wykonawca zobowiązany jest do zapoznania z treścią wyciągu z Instrukcji bezpieczeństwa pożarowego wszystkich pracowników własnych oraz Podwykonawcy. Zapoznanie z treścią wyciągu z Instrukcji bezpieczeństwa pożarowego, każda osoba zobowiązana jest potwierdzić wpisem na liście zawartej w Instrukcji bezpieczeństwa pożarowego.

Rozdział 4 – Działania poprzedzające realizację przedmiotu umowy

§ 4.

1. Nadzorujący usługę w porozumieniu z komórką BHP przekazuje Wykonawcy informacje o zagrożeniach dla bezpieczeństwa i zdrowia mogących wystąpić na terenie Zakładu w miejscu wykonywania prac objętych umową, a Wykonawca przekazuje informacje o zagrożeniach dla bezpieczeństwa i zdrowia mogących wystąpić podczas wykonywania prac objętych umową.
2. Potwierdzeniem przekazania informacji o zagrożeniach dla bezpieczeństwa i zdrowia, o których mowa w ust. 1 jest dokument stanowiący załącznik Nr 2 do Zasad współpracy.
3. Za przekazywanie informacji o zagrożeniach dla bezpieczeństwa i zdrowia mogących wystąpić na terenie Zakładu w miejscu wykonywania prac objętych umową pracownikom własnym oraz Podwykonawcy, odpowiedzialność ponosi Wykonawca.
4. Nadzorujący usługę w uzgodnieniu z komórką BHP oraz przedstawicielem Wykonawcy wypełniają załącznik Nr 2 do Zasad współpracy.

Rozdział 5 – Dopuszczenie do realizacji przedmiotu umowy

§ 5.

1. Przed rozpoczęciem realizacji przedmiotu umowy Nadzorujący usługę zobowiązany jest przeprowadzić z odpowiednim wyprzedzeniem spotkanie z udziałem Wykonawcy lub jego Podwykonawcy w celu omówienia zagadnień z zakresu bezpieczeństwa i organizacji pracy. Ze spotkania Nadzorujący usługę sporządza notatkę.
2. Na wniosek Nadzorującego usługę w spotkaniu, o którym mowa w ust. 1 udział bierze przedstawiciel komórki BHP.
3. Wszelkie zmiany mające wpływ na warunki i bezpieczeństwo pracy muszą być poprzedzone spotkaniem, o którym mowa w ust. 1.
4. Wykonawca przekazuje Nadzorującemu usługę wypełnione oświadczenie stanowiące załącznik Nr 3 do Zasad współpracy.

5. Każdy pracownik Wykonawcy lub jego Podwykonawcy powinien mieć aktualne szkolenie w dziedzinie bhp. Za należyte przeszkolenie pracowników Wykonawcy i jego Podwykonawcy w dziedzinie bhp, a także za praktyczne przestrzeganie przez nich przepisów i zasad bhp oraz przepisów ochrony przeciwpożarowej, odpowiada Wykonawca.
6. Każdy pracownik Wykonawcy lub jego Podwykonawcy przebywający na terenie Zakładu powinien mieć na sobie ubranie robocze lub ochronne wyróżniające go od stałych pracowników Zakładu.
7. Praca może być wykonywana wyłącznie przez pracowników wyposażonych w odpowiednią odzież i obuwie robocze oraz środki ochrony indywidualnej, przewidziane na danym stanowisku pracy.

Rozdział 6 – Realizacja przedmiotu umowy

§ 6.

1. Wykonawca realizujący usługi na rzecz Zakładu jest zobowiązany przestrzegać powszechnie obowiązujących przepisów prawa, zasad, norm bezpieczeństwa i higieny pracy oraz ochrony przeciwpożarowej, a także udostępnionych mu przepisów wewnętrznych Zakładu.
2. Prace należy prowadzić w sposób bezpieczny dla ludzi i nienarządzający mienia Zakładu na szkodę.
3. Wykonawca zapewnia w miejscu wykonywania prac osobę odpowiedzialną za udział w czynnościach kontrolnych przeprowadzanych przez Zakład w zakresie zachowania bezpieczeństwa i higieny pracy oraz bezpieczeństwa pożarowego podczas wykonywanych prac.
4. Podczas prowadzenia prac Wykonawca zobowiązany jest uwzględnić działalność innych Wykonawców i Zakładu.
5. Przedstawiciel komórki BHP i Nadzorujący usługę są uprawnieni do przeprowadzania kontroli z zakresu bezpieczeństwa i higieny pracy oraz ochrony przeciwpożarowej w miejscu realizacji przedmiotu umowy oraz do sporządzania zapisów z czynności kontrolnych w formie protokołu, bez uprzedniego informowania Wykonawcy o dacie, celu i zakresie kontroli.
6. Wykonawca lub jego Podwykonawca, na żądanie kontrolującego, ma obowiązek udostępnić wszelkie wymagane przez przepisy prawa instrukcje oraz inne dokumenty dotyczące bezpieczeństwa i higieny pracy oraz ochrony przeciwpożarowej realizowanego przedmiotu umowy.
7. W przypadku gdy pracownik Wykonawcy lub jego Podwykonawcy swoim zachowaniem lub sposobem wykonywania pracy stwarza bezpośrednie zagrożenie życia lub zdrowia własnego albo innych osób Nadzorujący usługę, Inspektor nadzoru, koordynator oraz przedstawiciel komórki BHP jest uprawniony do niezwłocznego odsunięcia od pracy pracownika.
8. Odsunięcie od pracy odbywa się w formie ustnego polecenia.
9. W przypadku stwierdzenia nieprzestrzegania przez Wykonawcę lub jego Podwykonawcę powszechnie obowiązujących przepisów prawa, przepisów wewnętrznych Zakładu i zasad obowiązujących w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy oraz ochrony przeciwpożarowej, Nadzorujący usługę, Inspektor nadzoru, koordynator oraz przedstawiciel komórki BHP Zakładu ma prawo wstrzymać czynności wykonywane przez osoby zatrudnione przez Wykonawcę lub też wstrzymać część lub całość prac zleconych przez Zakład.
10. Wstrzymanie prac wymaga formy pisemnej i zawiera przyczynę oraz uzasadnienie wstrzymania prac.
11. Wstrzymanie prac w formie ustnego polecenia może nastąpić przez Nadzorującego usługę, Inspektora nadzoru, koordynatora lub przedstawiciela komórki BHP w razie stwierdzenia bezpośredniego zagrożenia dla życia i zdrowia osób.

12. Nadzorujący usługę informuje Wykonawcę o odsunięciu od pracy pracownika Wykonawcy lub jego Podwykonawcy, a także o wstrzymaniu prac.
13. Odsunięcie od pracy oraz wstrzymanie prac pozostaje bez wpływu na ustalone umową warunki i terminy jej realizacji.

Rozdział 7 – Obowiązki Wykonawcy i jego Podwykonawcy

§ 7.

1. Wykonawca ponosi pełną odpowiedzialność za zatrudnionych przez siebie jak i przez Podwykonawcę pracowników i zobowiązany jest do umieszczenia w zawieranych z Podwykonawcami umowach na usługi wykonywane na rzecz Zakładu wymagań dotyczących bezpieczeństwa i higieny pracy oraz ochrony przeciwpożarowej określonych w Zasadach współpracy.
2. Wykonawca oraz wszyscy pracownicy pracujący na rzecz Wykonawcy są zobowiązani do stosowania powszechnie obowiązujących przepisów i zasad bezpieczeństwa i higieny pracy oraz przepisów ochrony przeciwpożarowej, a także regulacji wewnętrznych Zakładu.
3. Wykonawca oraz wszyscy pracownicy pracujący na rzecz Wykonawcy realizujący przedmiot umowy, są zobowiązani do posługiwania się maszynami, urządzeniami oraz narzędziami sprawnymi technicznie, posiadającymi wymagane certyfikaty, przeglądy oraz środkami ochrony indywidualnej, które posiadają wymagane certyfikaty, przeglądy, oznakowanie i zabezpieczenia zgodne z obowiązującymi przepisami tj.:
 - 1) są użytkowane zgodnie z przeznaczeniem;
 - 2) ich stan techniczny gwarantuje bezpieczeństwo prowadzonych prac;
 - 3) środki ochrony indywidualnej są odpowiednie dla danego miejsca i rodzaju wykonywanej pracy z ważnym terminem przydatności do użycia.
4. Wykonawca oraz wszyscy pracownicy Wykonawcy i jego Podwykonawcy zobowiązani są posiadać ważne badania lekarskie bez przeciwwskazań do pracy na określonym stanowisku, instruktaże, szkolenia bhp i ochrony ppoż., uprawnienia i kwalifikacje niezbędne do realizacji przedmiotu umowy na terenie Zakładu.
5. W przypadku gdy jednocześnie w tym samym miejscu na terenie Zakładu wykonują pracę pracownicy zatrudnieni przez różnych pracodawców, w tym Wykonawców i ich Podwykonawców, pracodawcy Ci mają obowiązek:
 - 1) współpracować ze sobą;
 - 2) porozumieć się i wyznaczyć w formie pisemnej, koordynatora sprawującego nadzór nad bezpieczeństwem i higieną pracy wszystkich osób wykonujących pracę w tym samym miejscu;
 - 3) ustalić zasady współdziałania uwzględniające sposoby postępowania w przypadku wystąpienia zagrożeń dla zdrowia lub życia osób wykonujących pracę;
 - 4) informować siebie nawzajem oraz osoby wykonujące pracę lub ich przedstawicieli o działaniach w zakresie zapobiegania zagrożeniom zawodowym występującym podczas wykonywanych przez nich prac.
6. Ust. 5 stosuje się również do osób fizycznych prowadzących na własny rachunek działalność gospodarczą.
7. Wyznaczenie koordynatora, o którym mowa w ust. 5 pkt 2 nie zwalnia poszczególnych Wykonawców z obowiązku zapewnienia bezpieczeństwa i higieny pracy ich pracownikom i pracownikom Zakładu.

8. W Centrali koordynatora wyznacza, w porozumieniu z Wykonawcami dyrektor komórki organizacyjnej nadzorującej realizację umowy, a w oddziale – zastępca dyrektora ds. administracyjno-technicznych.
9. W przypadku gdy jednocześnie w tym samym miejscu na terenie Zakładu wykonują pracę pracownicy Wykonawców i ich Podwykonawców nadzorowani przez różne komórki organizacyjne Centrali, koordynatora wyznacza, w porozumieniu z Wykonawcami Dyrektor Departamentu Administracyjnego.
10. Nadzorujący usługę informuje z odpowiednim wyprzedzeniem osoby wymienione w ust. 8 i 9 o planowanym miejscu i terminie rozpoczęcia realizacji przedmiotu umowy.
11. Funkcji koordynatora nie może pełnić pracownik komórki BHP.
12. Zaleca się, aby funkcję koordynatora pełniła osoba świadcząca pracę w miejscu realizacji przedmiotu umowy.
13. Wzór porozumienia, o którym mowa w ust. 5 pkt 2 stanowi załącznik Nr 1 do Zasad współpracy.
14. Wykonawca ma obowiązek niezwłocznego powiadamiania Zakładu o wszelkich stwierdzonych zagrożeniach dla zdrowia i życia osób zatrudnionych do wykonywania zleconych przez Zakład prac, a także, gdy niebezpieczeństwo takie grozi innym osobom.

Rozdział 8 – Oznakowanie miejsca pracy i zagrożeń

§ 8.

Wykonawca oraz jego Podwykonawca zobowiązany jest do odgrodzenia i oznakowania miejsc wykonywania prac oraz występujących zagrożeń zgodnie z obowiązującymi przepisami.

Rozdział 9 – Prace szczególnie niebezpieczne

§ 9.

Prace szczególnie niebezpieczne należy organizować zgodnie z przepisami prawa powszechnie obowiązującego, w szczególności w oparciu o zapisy zawarte w rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 26 września 1997 r. w sprawie ogólnych przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy (Dz. U. z 2003 r. Nr 169, poz. 1650, z 2007 r. Nr 49, poz. 330, z 2008 r. Nr 108, poz. 690, z 2011 r. Nr 173, poz. 1034 oraz z 2021 r. poz. 2088).

Podrozdział 1 – Prace na wysokości

§ 10.

1. Prace na wysokości na terenie Zakładu należy wykonywać zgodnie z obowiązującymi przepisami i zasadami bezpieczeństwa podczas wykonywania prac na wysokości.
2. Prace na dachach należy wykonywać wyłącznie po wykonaniu niżej wymienionych działań:
 - 1) oceny stanu technicznego dachu pod względem wytrzymałości poszycia i możliwości bezpiecznego prowadzenia prac;
 - 2) oznakowania w sposób trwały i widoczny miejsc niebezpiecznych, np.: świetliki, miejsca o zmniejszonej wytrzymałości itp.;
 - 3) sporządzenia oceny ryzyka dla wszystkich czynności wykonywanych w miejscu prowadzenia prac, uwzględniającej zagrożenie upadkiem;
 - 4) przedstawienia, opracowanego na podstawie oceny ryzyka, zatwierdzonego planu prowadzenia prac obejmującego: bezpośredni nadzór nad tymi pracami, instruktaż przy poszczególnych czynnościach, imienny podział pracy, kolejność wykonywania zadań oraz stosowanie sprawnego i certyfikowanego sprzętu zabezpieczającego przed upadkiem

- z wysokości;
- 5) zapoznania z oceną ryzyka wszystkich pracowników za pisemnym potwierdzeniem;
 - 6) wygradzenia i oznakowania terenu wokół wykonywanych prac w celu ograniczenia dostępu;
 - 7) wyznaczenia i oznakowania „stref zrzutu” z dachu, jeśli istnieje taka konieczność.
3. Działania, o których mowa w ust. 2 realizuje Wykonawca lub jego Podwykonawca.
 4. Wszyscy pracownicy wykonujący pracę na wysokości, w tym osoby nadzorujące prace, powinni używać certyfikowanego sprzętu chroniącego przed upadkiem z wysokości.
 5. Transport lub przenoszenie pracowników na wysokość może odbywać się wyłącznie przy zastosowaniu urządzeń do tego celu przeznaczonych i spełniających wymagania określone w obowiązujących przepisach.

Podrozdział 2 – Prace eksploatacyjne przy urządzeniach energetycznych

§ 11.

Prace eksploatacyjne przy urządzeniach energetycznych mogą być wykonywane wyłącznie przez uprawnionych do tego pracowników, zgodnie z instrukcjami obowiązującymi przy tego rodzaju pracach, z uwzględnieniem wymagań rozporządzenia Ministra Energii z dnia 28 sierpnia 2019 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy przy urządzeniach energetycznych (Dz. U. z 2021 r. poz. 1210).

Rozdział 10 – Prace niebezpieczne pod względem pożarowym

§ 12.

1. Prace niebezpieczne pod względem pożarowym mogą być wykonywane wyłącznie zgodnie z Instrukcją bezpieczeństwa pożarowego, obowiązującą na terenie obiektu, w którym wykonywane są prace.
2. Rozpoczęcie prac niebezpiecznych pod względem pożarowym może nastąpić wyłącznie po uzyskaniu przez Wykonawcę lub jego Podwykonawcę pisemnego zezwolenia na ich przeprowadzenie, zgodnie z trybem określonym w Instrukcji bezpieczeństwa pożarowego.

Rozdział 11 – Postępowanie w sytuacji wypadku, zdarzenia potencjalnie wypadkowego lub awarii

§ 13.

1. Każdy wypadek, któremu uległ pracownik Wykonawcy lub jego Podwykonawcy należy niezwłocznie zgłosić Nadzorującemu usługę oraz do przedstawiciela komórki BHP.
2. Ustalenia okoliczności i przyczyn wypadku, który miał miejsce na terenie Zakładu, dokonuje zespół powypadkowy powołany przez pracodawcę poszkodowanego, w obecności przedstawiciela Zakładu, zgodnie z trybem określonym w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 1 lipca 2009 r. w sprawie ustalania okoliczności i przyczyn wypadków przy pracy (Dz. U. Nr 105, poz. 870).
3. Zakład, w przypadku wystąpienia na terenie Zakładu wypadku pracownika Wykonawcy lub jego Podwykonawcy, jest zobowiązany:
 - 1) zapewnić udzielanie pierwszej pomocy;
 - 2) zabezpieczyć miejsce wypadku w sposób określony w § 3 ust. 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 1 lipca 2009 r. w sprawie ustalania okoliczności i przyczyn wypadków przy pracy (Dz. U. Nr 105, poz. 870);
 - 3) zawiadomić niezwłocznie o wypadku pracodawcę poszkodowanego;
 - 4) udostępnić miejsce wypadku i niezbędne materiały oraz udzielić informacji i wszechstronnej pomocy zespołowi powypadkowemu ustalającemu okoliczności i przyczyny wypadku.

4. Wykonawca oraz jego Podwykonawcy obowiązani są podjąć środki zaradcze w przypadku wystąpienia w trakcie realizacji prac wypadku, awarii lub innego zdarzenia mogącego mieć wpływ na bezpieczeństwo osób przez nich zatrudnionych do wykonywania prac, osób postronnych lub mienia Zakładu.
5. W przypadku zaistnienia sytuacji, o której mowa w ust. 4, Wykonawca i jego Podwykonawca zobowiązany jest przerwać pracę, zabezpieczyć miejsce wykonywania prac oraz poinformować o tym fakcie Nadzorującego usługę oraz przedstawiciela komórki BHP.
6. Zgłoszenie, o którym mowa powyżej, nie zwalnia Wykonawcy i jego Podwykonawcy od przeprowadzenia postępowania powypadkowego, określonego w odpowiednich przepisach prawa powszechnie obowiązującego.
7. Każdej osobie, która uległa wypadkowi należy udzielić pierwszej pomocy, w szczególności poprzez:
 - 1) użycie apteczek pierwszej pomocy – bez ograniczeń, fakt skorzystania z jej zawartości należy zgłosić do Nadzorującego usługę i przedstawiciela komórki BHP;
 - 2) pomoc medyczną – wezwać karetkę pogotowia: tel. 112 lub 999.
8. Wykonawca zobowiązany jest zapewnić pracownikom własnym oraz Podwykonawcy sprawnie funkcjonujący system pierwszej pomocy w razie wypadku oraz środki do udzielania pierwszej pomocy, zgodnie z przepisami prawa powszechnie obowiązującego.
9. Zdarzenia potencjalnie wypadkowe mające wpływ na bezpieczeństwo pracowników Zakładu tj. niebezpieczne zdarzenia, związane z wykonywaną pracą, podczas którego nie dochodzi do urazów lub pogorszenia stanu zdrowia, należy niezwłocznie zgłosić do Nadzorującego usługę oraz do komórki BHP.